

Γ' γυμνασίου βιωματικές δράσεις

Αειφορία - αειφόρο σχολείο

Η νέα έννοια της «αειφορίας»

- Ως εφευρέτης της έννοιας της αειφορίας θεωρείται ο Σάξωνας δασολόγος Κάρλοβιτς, ο οποίος το 1713 χρησιμοποίησε πρώτος την έκφραση “αειφόρος”.
- Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και η σημασία που της αποδίδεται σήμερα διαμορφώθηκε μόλις τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αιώνα. Αρχικά, προέκυψε ως μια ανησυχία για τα περιβαλλοντικά προβλήματα και μετά ως συνειδητοποίηση ότι οι φυσικοί πόροι έπρεπε να διατηρηθούν και για τις επόμενες γενεές. Με το πέρασμα των χρόνων υπήρξε μια “εξελικτική” πορεία της έννοιας.

Ως **αισιφóρος πλέον** χαρακτηρίζεται η ανάπτυξη (sustainable development) «που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιούν τις δικές τους ανάγκες».

Βασίζεται σε δυο παράγοντες
Ανθρώπινες Ανάγκες και
Περιβάλλον.

Αφορά **στη διαχείριση των πόρων,**

όπως η ενέργεια, το νερό, η ύλη, η γη.

Ο δρόμος για την αειφορία **περνά από την μείωση της υπερκατανάλωσης, συνεπώς και της παραγωγής.** Η έμφαση δίνεται στην οικονομία στη χρήση, στην επαναχρησιμοποίηση και στην ανακύκλωση.

Η φύση όμως έχει όρια!

Οι επιπτώσεις στα φυσικά οικοσυστήματα πρέπει να ελαχιστοποιηθούν, ώστε οι λειτουργίες τους να διατηρηθούν στο ακέραιο και για τις επόμενες γενιές.

Πηγή: Γεωπονικό Πανεπιστήμιο

Αειφόρο σχολείο

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του αειφόρου σχολείου στην Ελλάδα (www.aeiforum.eu), το αειφόρο σχολείο είναι

ένα σχολείο χαρούμενο, ήρεμο, ασφαλές, προοδευτικό,

ένα σχολείο στο οποίο οι μαθητές και οι μαθήτριες χαίρονται να φοιτούν,

ένα σχολείο που δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να αναπτύξουν τα ταλέντα, τις ικανότητές τους και την κριτική σκέψη,

ένα σχολείο που δίνει χρόνο για αναστοχασμό, που δείχνει κατανόηση και αγάπη για όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από την επίδοσή τους στα μαθήματα,

ένα σχολείο εργαστήριο της ζωής και της χαράς.

=

ΠΡΑΣΙΝΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

A) Ομορφαίνουμε το σχολείο

B) Το κάνουμε πιο φιλικό με το περιβάλλον

A. Ο παιδαγωγικός τομέας

Το αειφόρο σχολείο έχει απορρίψει οριστικά και αμετάκλητα τον δασκαλοκεντρισμό. Η ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας είναι αυτή που ταιριάζει στο Αειφόρο Σχολείο, εμπλουτισμένη και με άλλες ενεργητικής μορφής διδακτικές προσεγγίσεις όπως το παιχνίδι ρόλων, η δραματοποίηση, η προσομοίωση, η ιστοριογραμμή, κ.ά.

- Η ενεργητική συμμετοχή του μαθητή στην μαθησιακή διαδικασία,
 - η λειτουργία του καθηγητή ως συντονιστή της πορείας για ανακάλυψη της νέας γνώσης από τον ίδιο το μαθητή,
 - η εγκατάλειψη του ρόλου του μεταβιβαστή της γνώσης από τον εκπαιδευτικό στον μαθητή,
 - η εισαγωγή τεχνολογικών
 - καινοτομιών στη μαθησιακή
 - διαδικασία,
- είναι ορισμένες πλευρές του αειφόρου σχολείου.

Ένας αποτελεσματικός και εύκολος τρόπος ώστε ένα σχολείο να λειτουργεί πιο πρωτοποριακά και μέσα στο πλαίσιο της αειφορίας είναι να περιλάβει στο πρόγραμμά του τομείς όπως:

- **Η προστασία του περιβάλλοντος,**
- **η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και του ανθρώπου γενικότερα,**
- **η εκπαίδευση για την ειρήνη και την ειρηνική συμβίωση,**
- **ο διάλογος των θρησκειών,**
- **η αποφυγή της βίας κάθε μορφής, κ.ά.**

B. Ο κοινωνικός και οργανωσιακός τομέας

Ο κοινωνικός και οργανωσιακός τομέας περιλαμβάνει την ηγεσία του σχολείου,

τις σχέσεις του σχολείου με την τοπική κοινωνία-Τοπική Αυτοδιοίκηση, με τους γονείς, με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων κτλ.

Υιοθετεί τη δημοκρατική και συμμετοχική διαδικασία λήψης αποφάσεων στο σχολείο.

•Τα μαθητικά συμβούλια (5μελές, 15μελές, όπου υπάρχουν) συνεδριάζουν τακτικά και έχουν λόγο σε πολλά και σημαντικά ζητήματα της σχολικής ζωής.

•Οι γονείς συμμετέχουν στη σχολική ζωή, υποστηρίζουν με διάφορους τρόπους το σχολείο, χωρίς όμως να παρεμποδίζουν τη λειτουργία του και χωρίς να προσπαθούν να υποκαταστήσουν τα θεσμικά όργανα της διοίκησης του σχολείου.

Υπάρχει στενή, απροκατάληπτη και ισότιμη συνεργασία με την σχολική κοινότητα, τις οικογένειες των μαθητών και τους κοινωνικούς εταίρους-υποστηρικτές.

Γ. Ο περιβαλλοντικός τομέας

Τα σχολεία είναι οργανισμοί στους οποίους παράγονται απόβλητα τα οποία είναι χρήσιμα (χαρτί), ενώ καταναλώνονται σημαντικές ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας, πετρελαίου ή φυσικού αερίου, συμβάλλοντας στη χειροτέρευση του φαινομένου του θερμοκηπίου.

Ένα πρόγραμμα το οποίο εμπλέκει όλη τη σχολική κοινότητα στην κοινή προσπάθεια για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, για μείωση της σπατάλης και της υπερκατανάλωσης νερού και των πόρων εν γένει, μπορεί να έχει πολλαπλά θετική συνεισφορά και στο περιβάλλον και στο μαθησιακό κλίμα και στην εν γένει ατμόσφαιρα του σχολείου.

Η διεύθυνση του σχολείου, οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές/μαθήτριες, οι γονείς και η ευρύτερη σχολική κοινότητα αποτελούν το πεδίο δράσης του αειφόρου σχολείου, με στόχους, τη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών και τη μείωση της σπατάλης πόρων.

Πλεονεκτήματα του αειφόρου σχολείου

Το **Αειφόρο Σχολείο** είναι το μέλλον του σχολείου συνολικά. Είναι ένα αυτόνομο, φιλικό, αυτοκατευθυνόμενο, δημοκρατικό και βαθιά φιλοπεριβαλλοντικό σχολείο το οποίο μπορεί να επιτύχει:

- Μείωση του οικολογικού αποτυπώματος
- Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας (εξοικονόμηση πόρων και χρημάτων), χαρτιού (εξοικονόμηση πόρων και χρημάτων), νερού (εξοικονόμηση πόρων και χρημάτων)
- Βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης μέσω της υιοθέτησης μαθητοκεντρικών διδακτικών μεθόδων και προσεγγίσεων.

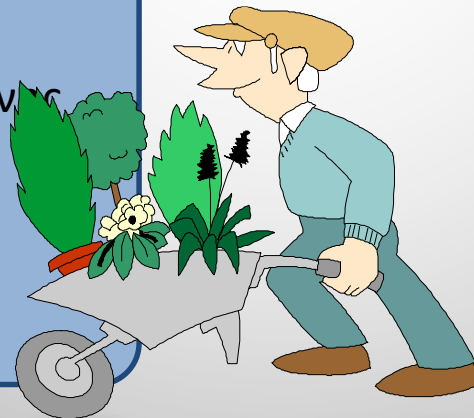
- Βελτίωση του επαγγελματικού επιπέδου των εκπαιδευτικών μέσω της ενδοσχολικής συνεργασίας και επιμόρφωσης.
- Ενδυνάμωση των σχέσεων του σχολείου με την τοπική κοινωνία και τους θεσμοθετημένους φορείς της κοινωνίας

- Συμβολή των σχολείων στην επίτευξη του εθνικού στόχου, της οικο-ανάπτυξης.
- «Δημιουργία» ευαισθητοποιημένων, ενημερωμένων, δραστήριων, πληροφορημένων, υπεύθυνων και ενεργών μαθητών-πολιτών.

Η επαφή με το φυσικό περιβάλλον βοηθά την κοινωνική και τη συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών.

- Τα παιδιά αναπτύσσουν πιο δημιουργικά παιχνίδια σε αυτούς τους χώρους.
- Αναπτύσσουν πιο θετικές και αρμονικές κοινωνικές σχέσεις.
- Δημιουργούνται ευκαιρίες για διαφορετικού τύπου μάθηση.
- Επιδρά καταλυτικά στην υιοθέτηση μιας περιβαλλοντικά υπεύθυνης συμπεριφοράς.

Η άμεση γειννίαση με το φυσικό περιβάλλον μέσω του αστικού πρασίνου,

- έχει θετικές συνέπειες στη ψυχική και σωματική υγεία των ανθρώπων.
- Χαμηλότερα επίπεδα άγχους.
- Μεγαλύτερος βαθμός ικανοποίησης από τη δουλειά, το σπίτι, τη ζωή γενικότερα.
- Λιγότερες ασθένειες.

A) Για να κάνουμε το σχολείο πιο όμορφο...

Φυτεύουμε δέντρα ,
θάμνους και
λουλούδια

Σχεδιάζουμε χώρους
χαλάρωσης στην αυλή –
υπαίθρια εκπαίδευση

Ζωγραφίζουμε τοιχογραφίες

Κολλάμε stickers
ευαισθητοποίησης και
 ενημέρωσης στην κατανάλωση
ενέργειας

B) Για να κάνουμε το σχολείο πιο φιλικό με το περιβάλλον...

Κάνουμε ανακύκλωση χαρτιού, γυαλιού, αλουμινίου και πλαστικού

Κάνουμε οικονομία στο φωτοτυπικό χαρτί με διπλή χρήση

Αλλάζουμε κοινές λάμπες με άλλες χαμηλής κατανάλωσης

Η αειφορία είναι πολύ σημαντική και είναι ωραίο να υπάρχει σε κάθε σχολείο. Γι' αυτό και εμείς βρήκαμε τα μέρη όπου μπορούμε να τα εμπλουτίσουμε με φυτά, ώστε να συμβάλλουμε περισσότερο στην αειφορία.

Μπορεί αυτή την στιγμή ένα σχολείο με πολλούς χώρους πράσινους να μοιάζει απίθανο και αδύνατο, όμως με θέληση και προσπάθεια μπορούν όλα τα σχολεία στην Ελλάδα να έχουν βασικό άξονα την αειφορία.

Μερικά αειφόρα σχολεία από το εξωτερικό:

Με βάση όσα είδαμε, πήραμε ως παράδειγμα το δικό μας σχολείο και βρήκαμε τους χώρους στους οποίους μπορεί να αναπτυχθεί η αειφορία.

Πρόσθεση – Ενίσχυση – Βελτίωση ήδη υπάρχοντων χώρων:

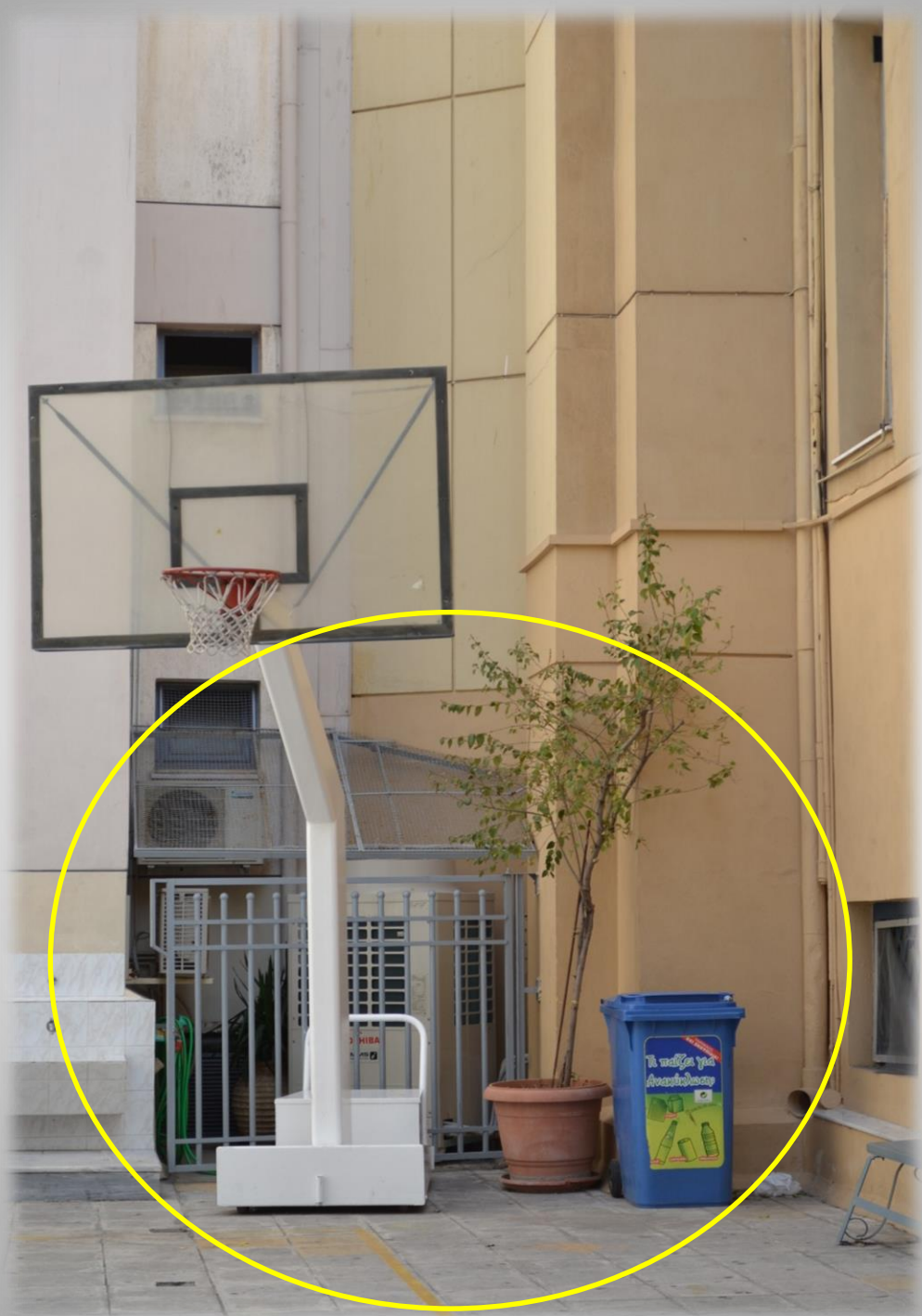

**ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ
ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΥ Ή ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ**

***Ωστόσο στο σχολείο μας υπάρχουν ήδη κάποια σημεία
με ένδειξη αειφορίας***

Υπαίθρια Εκπαίδευση

Η Υπαίθρια Εκπαίδευση ορίζεται ως ένας συνδυασμός δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και προσωπικής και κοινωνικής εξέλιξης. Επιτρέπει στους μαθητές να πάρουν στα χέρια τους τη διαδικασία της μάθησης επιτόπου, σε ένα δάσος, σε ένα πάρκο, σε μια παραλία κ.τ.λ.

Η Υπαίθρια Εκπαίδευση **μπορεί** επίσης να χρησιμοποιηθεί ως παιδαγωγικό εργαλείο για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων μάθησης.

Χώρος όπου μπορεί να πραγματοποιηθεί **υπαίθρια εκπαίδευση**

Ερωτηματολόγιο ευαισθητοποίησης

- Για να προσεγγίσουμε την περιβαλλοντική συνείδηση τη δική μας αλλά και των συμμαθητών μας
 - και να προβληματιστούμε για την...οικολογική συνείδηση του σύγχρονου Έλληνα...
- καταρτίσαμε ένα ερωτηματολόγιο με ενδεικτικές ερωτήσεις κάποιες από τις ακόλουθες:

Θεωρητικές ερωτήσεις

- Τι είναι αειφόρο σχολείο; Έχετε υπόψη σας τους δείκτες αειφορίας στο σχολείο;
- Χρησιμοποιείτε τους χώρους σας για να επιτρέψετε στους μαθητές να μάθουν για το φυσικό κόσμο και τη βιώσιμη διαβίωση;
- Υπάρχουν περιβαλλοντικά μαθήματα στο πρόγραμμα σπουδών του υπουργείου;
Προβλέπεται μάθημα υπαίθριας εκπαίδευσης;
- Είναι τα σχολεία στην Ελλάδα βιοκλιματικά ;
- Έχει γίνει αισθητική αναβάθμιση του σχολείου από τους μαθητές σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς/γονείς/ Δήμο, κ.ά (ζωγραφική, καθαριότητα, αναδιάταξη επίπλων, κτλ);

- Διαθέτει το σχολείο λαχανόκηπο, ανθόκηπο ή ταρατσόκηπο;
- Φυτεύτηκαν τα τελευταία χρόνια δέντρα και πολυετείς θάμνοι στο σχολείο αλλά και εκτός σχολείου σε δενδροφυτεύσεις από μαθητές και εκπαιδευτικούς;
- Ποιο ποσοστό παιδιών/εκπαιδευτικών πηγαίνουν στο σχολείο με Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, ποδήλατο / Ι.Χ. / πόδια;
- Χρησιμοποιούνται ανακυκλώσιμα υλικά για μαθητικές χειροτεχνικές κατασκευές στο σχολείο;
- Υπάρχουν κοινωνικές δράσεις και δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος εκτός σχολείου (π.χ. δράσεις για την κοινωνική ανισότητα, δράσεις για τα δικαιώματα του ανθρώπου (ανδρών, γυναικών, παιδιών), βοήθεια σε άστεγους και πεινασμένους, βοήθεια σε μετανάστες, δενδροφυτεύσεις, ανταλλακτικά παζάρια κ.ά.);
- Υπάρχει; Και αν ναι, ποια είναι η θεματολογία των ανά δεκαπενθήμερο (15) συνεδριάσεων των 5μελών μαθητικών συμβουλίων, με θέματα σχετικά με την περιβαλλοντική διαχείριση του σχολικού κτιρίου, τις μεθόδους διδασκαλίας, τις γενικότερες συνθήκες μάθησης και ασφάλειας κτλ.

- Έχουν τα παράθυρα και οι πόρτες ειδικά βουρτσάκια όπου χρειάζεται;
- Υπάρχουν διπλά τζάμια στα αλουμινένια παράθυρα-πόρτες;
- Διαθέτει το σχολείο σου ειδικούς λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας;
- Κλείνετε τα φώτα όταν οι σχ. αίθουσες δε χρησιμοποιούνται;
- Έχουν τα καλοριφέρ ειδικά μεταλλικά φύλλα στον τοίχο πίσω τους;
- Υπάρχουν θερμοστάτες;
- Όταν δε χρησιμοποιείτε τις ηλεκτρικές συσκευές του σχολείου (πχ υπολογιστής, αρμόνιο κλπ) τα βγάζετε από την πρίζα;
- Μαθαίνεις για το περιβάλλον από α) σχολείο β) οικογένεια γ) διαδίκτυο δ) έντυπα ε) τα ραδιόφωνα στ) φίλους;
- Κλείνετε την βρύση όταν βουρτσίζετε τα δόντια σας, για να μην σπαταλάτε νερό;
- Κλείνετε τις ηλεκτρικές συσκευές όταν φεύγετε από ένα δωμάτιο;
- Αφήνετε την πόρτα του ψυγείου για ώρα , ψάχνοντας στο εσωτερικό του;
- Χρησιμοποιείτε ποδήλατο ή τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (αστικό) για τις μετακινήσεις σας , όταν είναι δυνατόν;
- Ανακυκλώνεις ό,τι ανακυκλώνεται;
- Βγάζετε από την πρίζα τους φορτιστές όταν δεν τους χρησιμοποιείτε;
- Όταν δεν χρησιμοποιείτε την τηλεόραση το DVD ή τον Η/Υ κλείνετε τον κεντρικό διακόπτη ή μόνο από το τηλεχειριστήριο;

Αποτελέσματα

- Είναι ενδιαφέρον και ενθαρρυντικό ταυτόχρονα το γεγονός ότι σε μεγάλο ποσοστό (71%) υπάρχει και **γνώση** και **ευαισθησία** στα οικολογικά θέματα με συνήθειες όπως: ανακύκλωση, φροντίδα για εξοικονόμηση ενέργειας, νερού